

Thuốc viên và cách sử dụng đúng nhất

Thuốc viên thường có 3 loại : viên nén trần, viên nén bao (vỏ bọc là đường hoặc lớp phim mỏng), và viên nhộng (còn gọi là viên nang, capsule, gélule). Một số người cho rằng , thuốc viên dễ sử dụng uống thế nào cũng được miễn là đúng số viên số lần trong ngày do bác sĩ kê đơn hoặc trong tờ hướng dẫn . Sự hiểu biết sai lầm này nhiều khi gây tai biến do uống thuốc .

Bác sĩ Đỗ Hữu Thành, bác sĩ tại sở y tế Nam Định cho biết với mỗi loại thuốc viên có những cách sử dụng khác nhau.

Cách thứ 1 : Uống nuốt cả viên với nước ☐

Phần lớn các dạng thuốc viên nén , nhộng , nang mềm ...đều dùng để uống trọn cả viên , không được nghiền nhỏ , nhai nhỏ , bỏ vỏ nhộng , bẻ vụn chia thành nhiều liều Vì các vỏ này có tác dụng : Bảo vệ thuốc khỏi bị phân hủy bởi dịch axit của dạ dày (ví dụ Penixilin G), có tác dụng bao tan trong ruột thuốc xuống ruột mới tan để bảo vệ dạ dày (ví dụ ph8) , tránh mùi vị khó chịu để dễ uống (ví dụ viên dầu cá) , có tác dụng làm giải phóng chậm thuốc (ví dụ Adalate LP)

Chính vì thế cho nên , phải xem kỹ cách sử dụng , hỏi ý kiến dược sĩ – bác sĩ xem là bắt buộc phải uống cả viên hay có thể nhai nghiền nhỏ , bẻ viên thuốc ra để uống cũng được , thuốc có thể chia nhỏ liều thì có rãnh xẻ đôi☐ Một số thuốc nếu nhai nhỏ rồi mới uống sẽ có tai biến nguy hiểm , ví dụ ☐

Viên ph8: Thuốc giảm đau mạnh , có tính axit ,có thể gây kích ứng niêm mạc dạ dày hoặc gây chảy máu dạ dày nên được bào chế dưới dạng bao tan trong ruột , thuốc xuống ruột mới tan rã giải phóng thuốc . vì vậy nếu nhai nhỏ viên thuốc sẽ gây một số tác dụng xấu đến dạ dày.

Viên Adalate LP(chữ LP có nghĩa là giải phóng chậm) , thuốc được bào chế đặc biệt , được đóng trong màng không tan nhưng được đục lỗ rất nhỏ bằng lade , thuốc trôi dần trong đường tiêu hóa và giải phóng ra từ từ qua các lỗ rất nhỏ này , thuốc ra khỏi đường tiêu hóa vẫn còn vỏ không tan bên ngoài . Thuốc đóng với hàm lượng cao hơn loại nhanh từ 2 - 3 lần để còn chỉ phải uống ngày 1 lần , không phải uống ngày nhiều lần nữa . Vì vậy nếu uống viên này , nếu thầy thuốc không dặn kỹ , bệnh nhân nhai nhỏ viên thuốc ra rồi mới uống sẽ gây nên tình trạng tụt huyết áp đột ngột ☐

Viên thuốc Polaramine repetab(Repetab có nghĩa là lặp lại) ☐

Đây là viên nén kép cho tác dụng lặp lại, sau tên thuốc có chữ repetab. 1 viên chứa 6 mg dexchlorpheniramin (chống dị ứng) với cấu tạo 2 lớp, nhân bên trong chứa 3 mg dược chất, lớp bao bên ngoài chứa 3 mg. Sau khi Polaramine repetab vào dạ dày, lớp vỏ bên ngoài sẽ tan rã tức thì, phóng thích 3 mg dược chất, sau đó một thời gian nhân bên trong bắt đầu tan rã để phóng thích 3 mg dược chất còn lại. Cho nên nếu dùng loại bình thường , người bệnh phải uống 4 lần trong ngày, mỗi lần 1 viên, còn nếu dùng loại sau thì chỉ cần uống ngày 2 lần mỗi lần 1 viên . Như vậy nếu bệnh nhân nhai nhỏ viên thuốc có tác dụng lặp lại này , thì thuốc mất tác dụng lặp lại và gây tình trạng quá liều , rất nguy hiểm .

□**Viên Trafedin**□ (Nifedipin 10 mg) , viên bao phim □ Đây là thuốc hạ huyết áp thông dụng , được nhiều người sử dụng nhưng lại là thuốc gây ra tai biến nhiều nhất do sử dụng không đúng cách , đã có trường hợp tử vong do uống thuốc này . Thuốc được đóng trong viên bao phim , hàm lượng 10 mg , có ghi rõ ở ngoài bao của hộp thuốc là VIÊN BAO PHIM □

Khi kê đơn thầy thuốc thường kê uống 1 viên , ngày 1 – 2 lần (Trường hợp đặc biệt cho uống 2 viên x 3 lần trong một ngày , hoặc có thể cao hơn nữa) và phải dặn nuốt cả viên không được nhai vì đây là viên bao phim thuốc xuống ruột mới tan và giải phóng từ từ , nếu nhai và ngậm thuốc lâu trong miệng , thuốc hấp thu nhanh vào máu gây tác dụng hạ huyết áp đột ngột .

Trong hướng dẫn sử dụng kèm theo có ghi : bình thường uống 1 viên x 3 lần / 1 ngày , có thể tới 2 viên x 3 lần / 1 ngày , nếu uống 2 viên thì 2 lần uống phải cách nhau ít nhất 2 giờ , nhưng không ghi là phải nuốt cả viên không được nhai.

Sử dụng thuốc viên không đúng cách sẽ xảy ra tai biến. các tai biến thường gặp như:

- □ Bệnh nhân bị huyết áp cao tự đi mua thuốc về , đọc hướng dẫn thấy có thể uống tới 2 viên một lần , ngày 3 lần nên bóc uống luôn 2 viên nhưng cẩn thận nhai nhỏ ngậm trong miệng rồi mới uống với nước vì nghĩ nhai nhỏ thì thuốc vào trong người được kỹ hơn . Thuốc hấp thu rất nhanh ở miệng và với liều 20 mg nên gây tai biến tụt huyết áp đột ngột

(Hiện chưa thấy dấu hiệu tụt huyết áp đột ngột với người nhai 1 viên thuốc ngậm lâu trong miệng rồi mới uống nước) □

- b, Thầy thuốc kê đơn cho uống 1 viên hoặc 2 viên 1 lần , nhưng do không biết hoặc quên sơ ý không dặn bệnh nhân là phải nuốt cả viên không được nhai □

- Thầy thuốc kê đơn uống 1 viên , không nói gì , các ngày trước bệnh nhân vẫn nhai 1 viên không thấy gì , huyết áp vẫn không giảm liền nhai luôn 2 viên và ngậm trong miệng □

+ Cách thứ 2 : Hòa tan hoàn toàn trong nước và uống : (viên nén sủi bọt) . Thuốc được hòa tan với nhiều nước , đợi cho tan hết bọt rồi mới uống , ví dụ viên C sủi , giảm đau sủi

+ Cách thứ 3 : Thuốc chỉ dùng để ngậm , không được uống hoặc thuốc ngậm có tác dụng tại chỗ.

Những thuốc này sẽ được tan rất nhanh nhờ dịch niêm mạc miệng và được hấp thu nhanh chóng vào hệ tuần hoàn máu. Mục đích của dạng thuốc này là giúp cơ thể đáp ứng nhanh với thuốc khi cần sự can thiệp nhanh chóng.

Ví dụ : viên Nitroglycerin (dùng cho bệnh nhân đau thắt ngực) : Thuốc có 2 dạng bào chế khác hẳn nhau □

- Loại thứ nhất : Loại tan nhanh trong miệng (đặt viên thuốc dưới lưỡi) ; vì muốn giúp mạch máu giãn nhanh chóng làm giảm áp lực cho tim . Được sử dụng cho những cơn đau thắt ngực cấp tính . Thuốc được hấp thu rất nhanh trong miệng (môi trường kiềm) , và bị giảm tác dụng bởi các dịch vị (môi trường axit) có trong hệ tiêu hóa. Như

vậy các thuốc này nếu uống sẽ có tác dụng chậm hơn và có thể bị dịch vị phá hủy làm mất tác dụng , đồng thời chỉ sử dụng đặt dưới lưỡi cho những cơn đau tim cấp tính □

- Loại thứ 2 : Loại giải phóng chậm ; là viên bao phim tan chậm trong ruột , dùng điều trị suy mạch vành mãn tính , liều uống chia làm 2 lần trong ngày , thời gian uống không cân xứng (khoảng cách 2 lần uống không cách đều nhau 12 giờ) nhằm điều tiết nồng độ thuốc trong máu theo yêu cầu điều trị . Vì vậy loại này phải nuốt cả viên không được nhai nhỏ □

Khi sử dụng thuốc này phải phân định rõ loại tan nhanh trong miệng hay giải phóng chậm tan trong ruột .Loại nhanh khi đặt dưới lưỡi người sử dụng thuốc không được ăn, uống, nhai, nuốt cho đến khi thuốc tan hoàn toàn , ngược lại ; loại giải phóng chậm chỉ được nuốt cả viên không được nhai.